

KATEDRA ZA ORIJENTALISTIKU

Grupa za japanski jezik i književnost

Predmet: Japanska književnost I

Godina studiranja: treća/ trajanje nastave: dva semestra

JAPANSKA KNJIŽEVNOST I

Cilj nastave: Upoznavanje sa osnovnim tokovima japanske književnosti od njenih početaka do kraja 16. veka i tumačenje dela.

Program Gradivo se sastoji od uvoda i tri glavna odeljka: drevna književnost (Nara period: od samih početaka do 794); pozna drevna književnost (Hei'an period: od 9. veka do 12. veka); srednjovekovna književnost (Kamakura, Muromači i Azući momojama period: 1192-1600).

Svaki odeljak sadrži sledeće: opšti pogled na kretanje književnih tokova, književni život, promene i ertapni razvoj na formalnoj (izraznoj) i tematskoj (sadržinskoj) strani; shvatanje pojma lepog; razvoj literalnih žanrovia (proza, romana, poezija, drama, itd); tumačenje značajnih dela.

UVOD: osnovni problem periodizacije, promene književnog života i nosilaca književnosti, promene shvatanja poimanja lepog; kretanje književnih misli; stilska formacija; odlike literalnih žanrovia japanske književnosti; aspekti tipološkog i kompativističkog proučavanja japanske književnosti.

DREVNA KNJIŽEVNOST (Nara period: od 5. veka do 794. godine)

Opšti pregled nastajanje japanske književnosti; usmena književnost; osnovno kretanje književnih misli u Nara periodu (književnost od usmenog ka pisanom, pomeranje književnog izraza od kolektivnog ka individualnom izražavanju); književnost i kolektivni život za vremen nastajanje države Jamato; književnost i religije (šintoizam i budizam); geneza japanske poezije; istorijski zapisi i mitova; uvođenje kineskih znakova u japanski jezik; *Manjo gana* kao geneza slogovnog pisma; prenošenje kineske kulture; buđenje nacionalne svesti; pojam *masuraoburi* (dinamično, neposredno, snažno i muževno kao poimanje lepog).

Literalni žanrovi u Nara periodu

Mitovi i istorijski zapisi: *Kodiki* (istorijski zapisi, prir. Ono Jasumaro, 712. godine); *Nihonšoki* (istorijski zapisi, prip. Toneri Šinno, 720. godine); *Fudoki* (etnografski zapisi, po naredbi carice Genmei, 713. godine).

Posebni književni oblici u kolektivnom životu – prelazna forma od usmene i ka pisanj književnosti: *kotodamašinko* kao filofska ideja jezika; *norito* (tekst za obrede); *senmjo* (carski proglasi)

Poezija u Nara periodu: drevna poezija i kolektivni život; razvoj *vaka* poezije; Zbirka *Man'jošu* (prir. Otomo Jakamoči, druga polovina 8. veka, četiri razvojne faze, *sakimoriuta* (graničarske pesme), *azumauta* (narodne pesme sa istoka); poezija na kineskom jeziku i zbirka *Kaifuso*.

Tumačenje dela iz *Kodiki* (*Izanagi i Izanami, Jamatotakeru* i dr); iz *Hitači Fudoki* (priča *Unai no macubara*); iz *Man'jošu* (Nukada no okimi; Oama no ođi; Kakinomoto Hitomaro; Takećino Kurohito; Jamabe no Akahito; Jamaoue no Okura; Otomo no Tabito; Otomo no Jakamoči. I dr).

POZNA DREVNA KNJIŽEVNOST (Hei'an period: od 9. veka do 12. veka)

Opšti pregled formiranje aristokratije i nastanak dvorske književnosti; aristokrati posebno dvorske dame kao nosioci književnosti, promene i etapni razvoj književnosti u Hei'an periodu (od oponašanja kineske književnosti i potiskivanja autohtonog japanskog ka rađanju izvornom prefinjenom književnom izrazu), nastanak *kana* pisma kao slogovnog sistema pisanja, razvoj *vaka* poezija, nastajanje novih literalnih žanrova (*monogatari* tj. geneza romana, *nikki* kao književni dnevni, *rekiši monogatari* tj. istorijski romani, *zuihicu* tj. esejistička književnost, *secuva* tj. pripovetke), književni život u Heian periodu. (formiranje književnog salona u dvoru, književnosti dvorske dame), *mononoavare* kao pojam lepog (neizrazivo impresivno kao lepo); raspadanje aristokratije i nagoveštaj nove literalne tendencije - od dvorskog ka ruralnom.

Literalni žanrovi u Heian periodu

Kineska poezija (mračno doba autohtone poetike)

Poezija u Heian periodu – razvoj *vaka* poezija: nastanak *kana* pisma; *Zbirka Kokin vakašu* (prir. Kino Curajuki i dr., 905. godine; uvodni tekst kao manifest *vaka* poezije, tri razvojne faze); pojmovi lepog *jođo* (iščezlo kao lepo) i *jugen* (nepostojano kao lepo, ili ono lepo iza vidljivog); ostali pesnici – Monah Saigjo i dr; *uta avase* kao pesnička igra na dvoru.

Monogatari (geneza proznog dela, novele i romana); ***cukuri monogatari*** (fantastične priče) - *Taketori monogatari* (*Priča o sekaču bambusa*, nepoznat autor, krajem 9. veka do početka 10. veka) ; *Ucuho monogatari*; *Oćikubo monogatari/ uta monogatari* (poetske priče) - *Ise monogatari* (nepoznat autor, početkom 10.veka); *Gendži monogatari* (*Roman o Gendžiju*, Murasaki Šikibu, početkom 11. veka); ***rekiši monogatari*** (istorijski romani): *Eiga monogatari* (Akazoe Emon i dr, oko 1030. godine); *Okagami* (nepoznat autor, 12 . veka).

Nikki (Književni dnevni): *Tosa nikki* (*Dnevnik Tosa*, Kino Curajuki, 935. godine); *Kagero nikki* (Majka Fuđivare Mićicune, oko 974. godine); ostali dnevni (*Izumi Šikibu nikki*; *Murasaki Šikibu nikki*; *Sarašina nikki*).

Zuihicu (Književni esej):*Makura no soši* (*Zapisci pod uzgalvljem*, Seišonagon, oko 1001. godine).

Secuva (Pripovetke): *Kondaku monogatari* (nepoznat autor, u prvoj polovini 12. veka).

Kajo (Narodne pesme): *Pesmarica Rjođin hišo* (prir. Zamonašen car Goširakava, 1179 - 1185).

Tumačenje dela iz *Zbirke Kokin vakašu* (Arivarano Narihira; Onono Komaci; Kino Curajuki i dr); iz *Zbirke Sanka šu* (Monah Saigjo); *Taketori monogatari*; iz *Ise monogatari*; iz *Dnevnik Tosa*; iz *Kagero nikki*; iz *Gendži monogatari*; iz *Makura no soši*; iz *Pesmarice Rjođinhišo*.

SREDNJOVEKOVNA KNJIŽEVNOST (Kamakura, Muromači i Azući momojama period:1192-1600)

Opšti pregled otvaranje Bakufu u Kamakuri; formiranje novog socijalnog staleža buši i rasformiranja aristokratije; isposnici kao nosioci srednjovekovne književnosti; osnovno kretanje srednjovekovne književnosti (dve težnje: čežnja za prošloću i rađanje ruralne književnosti); produbljivanje shvatanje pojma lepog;; zen budizam kao filozofska osnova; *mudokan* kao pojam lepog (nepostojano kao lepo, ideja o stalnosti u nastajanju i u nestajanju).

Literalni žanrovi

Poezija srednjovekovne književnosti: razvoj vaka poezije; *Zbirka Šin kokin vaka šu* (prir. Minamoto no Mičitomo i dr, 1205. godine; pesničke figure; pesnički postupci; *honkadori* (intertekstualnost) ; *jugen* (pojam nepojmovno raskošno lepo); *Zbirka Hjakunin iššu*, (*Sto pesnika sto pesama*); pesnička igra *Renga*.

Monogatari: baladični roman *Heike monogatari* (nepoznat autor, oko 13. veka).

Secuva (Pripovetke): *Zbirka pripovedaka Udšui šu* (nepoznat autor; oko 1331. godine).

Zuihicu (književni esej): *Hodoki* (Kamono Ćomei, 1212. godine); *Curezuregusa* (Jošida Kenko).

Drama: *No drama* (drama metafizike) i *Fušikaden*; *Kjogen* (komedeija).

Tumačenje dela iz *Zbirke Šin kokin vaka šu* (Fuđivara Teika, Gotobain, i dr.); iz *Heike monogatari* (Uvodni tekst; smrt mladog Acumorija; smrt žene Kijomoriya i dr.); *Hodoki*; *Curezuregusa*..

Ispit

Polaze se usmeni na kraju drugog semestra. Pre polaganja predaje se komisiji seminarski rad.

LITERATURA:

Koncepcija nastavnog plana je izgrađena na osnovu sledećih dela:

Yukio Miyoshi i Takashi Akiyama, *Nihon bungaku* (*Japanska književna istorija*), Buneido, Tokyo, 1992; *Shincho nihon bungaku jiten* (*Šinčo leksikon japanske književnosti*), Shinchosha, Tokyo, 1988; *Kenkyu Shiryo Nihon koten bungaku* (*Građa za proučavanje starojapanske književnosti*), Tokyo, 1984, I-XII; *Sninban Nihon bungakushi* (*Istorija japanske književnosti - novo izdanje*), prir. Sen'ichi Hisamatsu, Shibundo, Tokyo, 1973, I-VII; *Iwanami koten bungaku taiki* (*Dela Starojapanska književnost*), Iwanami shoten, Tokyo, 1972, I-L.